

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lignvm Vitae, Ornamentum, & Decus Ecclesiæ

In Qvinque Libros Divisvm. In quibus, Totius Sanctiss. Religionis Divi Benedicti initia; Viri Dignitate, Doctrina, Sanctitate, ac Principatu clari describuntur: & Fructus qui per eos S. R. E. accesserunt, fuissimè explicantur

Wion, Arnold

Venetiis, 1595

S. Venerabilis Beda, Presbyter, S. E. Doctor, & totius sacræ scripturæ pijssimus interpres. cap. Cl.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38397

RAMVS DVODECIMVS.

Habet

GVBERNATIONES.

id est,

Minoris Ordinis Prælatos, & Viros.

¶

S. VENERABILIS BEDA,
Presbyter, S. E. Doctor, & totius Sacrae
Scripturae pijssimus interpres.

qui

*Proposuit in animo suo querere, & inuestigare sapien-
ter de omnibus quæ sunt sub Sole. Eccl. c. 1.*

Cap. CI.

N inferioribus huius duodecimi, & ultimi Rami
folijs, Monachi contemplantis habitu, oclusum
Librum sinistra tenentis, depictus cernitur San-
ctus Beda Venerabilis, qui de tota Ecclesia Dei,
de Monachismo, de Musis, & re Litteraria, to-
taque posteritare, ita promeritus est, ut a quo
principio eius encomia celebrare debeam, non inueniam. Hic
enim natione Britannus, genere Anglosaxo, patria Cantabrigien-
sis, cum adhuc puerulus esset, & necdum septimum teneræ eta-
tis annum expleisset, cœnobium Beatorum Apostolorum Petri, &
Pauli, in Anglia situm, ad octium. Vixit annis in loco Ingiruum ap-
pellato, ordinis Diui Benedicti, congregationis Giribennæ ingres-
sus, & sub cura SS. Benedicti primum, & postea Ceolfredi eius
monasterii Abbatum, monasticis institutis disciplinis, & omni-
gena scientiarum eruditione instructus, breui admodum tempo-
re, & quod mirabilius est, inter assiduas monasticæ disciplinæ exer-
citationes, & continuam diu, noctuque orandi, psallendi legendi
in templo curam, tantum profecit, ut Grammaticus, Græcè non
minus

minus quam latinè peritus, poeta, rhetor, historicus, astronomus, arithmeticus, chronographus, cosmographus, philosophus, & Theologus euaserit in tantum illis temporibus admirandus, ut apud eius sæculi doctiores prouerbum de eo diceretur, Hominem, in extremo orbis angulo natum, uniuersum orbem suo ingenio perstrinxisse. Opera eius, adhuc eo uiuente, & semper noua scribente, tanto in pretio habita sunt, ut ex ordinatione Episcoporum Britannia in ecclesiis publicè legerentur. Cumque in lectione homilium, eius nomen ex more auctoris Venerabilis Bedæ presbyteri præfigerent, aliter eum, cum uiueret, prædicare non ualentes, obtinuit usque in hodiernum diem titulus, semel a principio attributus, ut Beda Venerabilis potius dicatur, quam Sanctus, uiuentem enim aliter nuncupare, quamquam uitæ sanctitate claret, fas non erat. Quamuis non desint aliqui, qui alias huius denominationis causas effingant, aliis obsecrationis eius causam adferentibus, alius vero fabulam Leonini uersus ad eius sepulchrum a discipulo positi, proferentibus. Qui iure redarguuntur falsitatis à Tritemio lib. 3. de uir. ill. ord. S. Ben. cap. 155. Vincentio in speculo, lib. 23. cap. 150. Continuatore Bedæ, lib. 1. c. 7. & Baronio in martyrologio in notis ad diem 27. Maii. Huius sancti uici doctrina tanto pretio digna habita est, ut Sergius Papa ab Vrbe Roma Ceolfrido Abbati eius scripserit in Angliam, petens eum & exhortans, ut sine omni contradictione Dei famulum Bedam, ad limina destinaret Apostolorum, eo quod eius præsentia in arduis causis fidei, Ecclesiæ Dei ualde utilis esset, & necessaria; cuius epistolæ tenor extat apud Monachum continuatorem Bedæ, lib. 1. c. 6. qui tamen utrum in Italiam uenerit asseuerare non audet, uti diximus in martyrologio nostro ad diem 10. Aprilis. Et quid multis immorer? talis ac tantus fuit uir iste doctissimus, ut omnis laus eius uirtutibus sit procul inferior; ut rectè insinuat Anglicus quidam Poeta, sic inquit.

*Quid tibi diuinumq; Bedam, doctissimus olim,
Tam uarias unus benè qui cognouerat artes,
Debemus.*

Catalogum operum eius hic inserere superfluum iudicauimus, cum omnia reperiantur simul excusa Parisiis an. 1545. trib. tomis in fol. & ibid. in fol. Tom. octo. an. 1554. Basileæ quoq; an. 1563. in fol. Tom. 8.

Historia eius gentis Anglorum excusa est Antuerpia, anno 1566. in 12. separatim. Martyrol. ibid. an. 1565. in 16.

De remediis peccatorum, lib. 1. excusus Venetiis cum auctoribus

ribus Canonum penitentialium, anno 1384. in quarto.
Homiliae aethiuae, & hyerales, Parisijs & Louanij, duobus
Tomis in 8.

Axiomata Philosophica ex Aristotele, & alijs Philosophis col-
lecta, & eius commentarijs illustrata, excusa sunt Ingolsta-
dii anno 1593. in 8.

Vita S. Cuthberti Episcopi, impressa est apud Surium Tomo
2 die 20. Martii.

Aliaque eius opera multa sunt separatim edita, quorum titu-
los nondum uidi.

In operibus autem eius multa inserta sunt, quae a Tritemio, &
Sixto Senensi sunt ignorata; Scripsit etiā ultra ea quae hactenus im-
pressa leguntur, Vitam & actus S. Andreae Apostoli, & miracula
eius quae apud Scotos perpetravit, ut notat catalogus scripto-
rum Britanniae.

Inter eius lucubrationes inuenitur quaedam Rota uitae, & mor-
tis, ad cuius intelligentiam, pernecessaria est scientia, quantum
scilicet olim ualebat unaquaeque littera Alphabetica latina, alio-
quin Rota illa nemini fieri penetrabilis. Huiusmodi uero littera-
rum ualorem & numerum, aliquando reperi MS. in Bibliotheca
nostra S. Benedicti Mantuani, in quodam peruetusto codice qui
pro antiquitate uix erat legibilis, quem quidem tunc ut erat, ex
quodam potius curiositate, quam quod sperarem aliquando usui
futurum, integrum descripsi: & tunc primum me rem utilem fe-
cisse intellexi, cum in Rotae praefata lectionem incidissem; quae ut
ab omnibus etiam possit intelligi. eiusmodi litterarum numerum
& ualorem hic apponere non piguit, qui talis erat;

A	Possidet A, numerum quingentis ordine recto.	500
B	Et B, tercentum per se retinere conatur.	300
C	Non plus quam centum C, constat habere connexum.	100
D	Alphæ D. compar, duo & tria nomina portat.	500
E	E quoque ducenti, seu quinquaginta tenetur.	250
F	Sexta quater decem gerit F, quod distat ab Alpha.	40
G	G, quater centum, quod nunc audita reseruat.	400
H	Littera H, quondam duocentum, notaque quondam.	200
I	I, retinens centum, uocalibus una tenetur.	100
K	K centenarium medium, conseruat & unum.	151
L	Quinquies L, decem monstrat numeralibus ecce.	50

M Ca-

M	M caput est numeri, quem scimus mille tenere.	1000
N	N nonaginta capit, quæ sic caput esse uidetur.	90
O	O numerum gestat, qui nunc undecimus extat.	11
P	P similis quoque P, numerum monstratur habere.	400
Q	Q sicut D, sequitur numerum similemque tenendo.	500
R	R Octoginta facit numerum quæ dicitur hic R.	80
S	S Hebdomadæ diem species S, suscipit ordine septem.	7
T	T centum cum sexaginta tollit bicornis.	160
V	V uero perfundans non plus quam quinque redundat.	5
X	X duplex solito decem iam morte putatur.	10
Y	Y Argolicum callem graditur K, Yque character.	150
Z	Z Vltima Z, canit finem bis mille tenere.	2000

Omnes autem præfati litterarum numeri, aptissime conveniunt numeris in Rota Bedæ citatis, una S, littera tantummodo dempta, quam hic auctor ualere ait numerum 7. verum numeris Bedæ non concordat; supergredi enim uidetur numerum sibi affixum, ualereque non ut ait noster hic auctor 7. sed 26. si numeris Bedæ conuenire uelimus. Omnia tamen, ut erant reliquimus, sed ne aliquid intactum præterire uideamur, hanc discussionem nostram lectori manifestare æquum reputauimus, & necessarium.

Moritur tandem hic tantus uir, anno, ut meæ & aliorum est sententia, Christi Domini 762. uel 763. die 26. uel 27. mensis Maij, ætatis suæ anno 90. quorum 83. exegit in monasterio, septenis enim, ut ipse scribit, traditus est S. Benedicto Abbati; & sepultus est primum in monasterio suo, ipso die Ascensionis Domini, quo ex hac uita migrauerat, Missarum solenniis prius peractis, ad cuius sepulchrum sequens Epitaphium appositum;

Presbyter hic Beda requiescit carne sepultus,

Dona Christe animam in cælis gaudere per æuum;

Daque sophiæ illum debriari fonte, cui iam

Suspirauit ouans, intento semper amore.

Translati sunt deinde, & cum S. Cuthberto Lindisfarnensi Archiepiscopo conditi, ad ciuitatem Dunelmensem, eiusque sarcophago ad hæc usque nostra tempora, huiusmodi legebantur uersus;

Beda Dei famulus, Monachorum nobile fydus,

Finibus è terre, profuit Ecclesiæ.

Soles iste Patrum scrutando per omnia sensum,

Eloquio uiguit, plurima composuit.

Annos in hac uita ter duxit uite triginta,

Presby-

Presbyter officio, utilis ingenio.

Iunij septenis viduatus carne Kalendis,

Angligena, Angelicam commernit patriam.

Ex quo Epitaphio refelluntur illi qui anno ætatis 60. 62. 72. uel 94. & die 24. uel ultimo Maij, idque anno 729. 731. 732. 733. 734. 735. 736. uel 766. mortuum tradunt, uti infra uidebimus.

ANNOTATIO.

S. Marianus Scotus in chronico Bedam nostrum obiisse refert anno Domini 729. pridie Calendas Iunij: cui assentitur Tritemius noster de script. eccles. de die mortis, sed in anno dissentit quem numerat 732. & sue ætatis 72. Ind. 15. At de vir. ill. or. S. Ben. lib. 2. c. 21. & lib. 3. c. 155. de ætate quidem eadem dicit, sed annum, & diem mutat, hunc in 26. Maij, & in 733. Alterum idq. paulo verisimilius, adiungunt, Monachus continuator Bedæ, annum ætatis 60. addens, lib. 1. c. 6. & 7. Mathæus Vuestm. in Flor. bist. ad an. 734. Supplementum chron. lib. 10. Heflor Boetius, lib. 9. & Ioannes Lesleus, lib. 4. de reb. Scot. Polydorus Virg. de gest. Anglorum, lib. 4. Syxtus Senensis Bibliotheca sanctæ, lib. 4. annum ætatis 62. similiter addens. & Sigebertus de ill. eccles. script. c. 68. In chronico vero eius mortem anno 731. accidisse scribit: quem sequuntur Hermannus Contractus in chron. recentiori, die 7. Cal. Iunij, & Ioannes Lucidus de emendat. temporum; In Epitome Bedæ, excuso Antuerpiæ anno 1566. in 12. apud Hieronymum Vuellæum, anno 735. reponitur: sed cum ibidem in fine dicatur accidisse anno 127. a morte S. Gregorij Papæ, manifesto errore id factum conuincitur; Gregorius enim Papa obiit anno 604. quibus si adiungantur anni 127. non iam 735. sed 731. annus erit. Lambertus Scafnaburgensis, cui suffragatur cuiusdam Anonymi compilatio chronologica, quæ cum eodem excusa est Francofurti anno 1583. in fol. anno eam 736. successisse refert. Sed cum ab omnibus qui S. Bedæ Venerabilis actus recitant, dicatur & asseratur ipse S. Beda ex hac uita migrasse die Ascensionis Domini, nemine penitus discrepante, argumento euidentissimo omnes ferè hallucinatos esse ostendimus. Quatuor enim diuersi dies, a diuersis, mortis Bedæ assignantur: uidelicet 24. Maij a Godefrido Viterbiensi in chron. parte 17. qui tamen annum mortis reticet: 26. a Contracto, Tritemio, & sequacibus: 27. ab Ecclesia Romana, Petro in catalogo, Maurolyco, & alijs: & ultimus eiusdem mensis à Mariano Scoto, & Tritemio in uno loco. Ab his vero omnium opinione reijciuntur dies 24. & ultimus, cum eorum qui illud dicunt singulares sint opiniones. Et opinionem Mariani stare non posse in promptu est, anno namque 729. littera Dominicalis erat;

B, &

B, & per consequens ultimus dies Maij occurrebat die Martis, cum Beda obisset noscatur die Iouis. Similiter dicendum de reliquis annis, nam 731. anno, littera Dominicalis erat G: & dies 26. uel 27. Maij ueniebat diebus Sabbati, & Dominice: Anno bissextili 732. littera Dominicalis erat G, & F, & tunc prefati dies erant Dominicus & Luna: Anno 733. littera Dominicalis erat D, & 26. ac 27. Maij erant diebus Lune, & Martis: Anno autem 736. bissextili, littera Dominicalis erat B, & A, & illi duo dies 26. & 27. occurrebant diebus Veneris, & Sabbati. Soli auctores annorum 734. & 735. uidentur rectius dixisse: in enim anno littera Dominicalis erat D, & tunc 26. Maij apud definebat in diem Iouis: illo uero littera Dominicalis erat C, & per consequens dies Iouis in 27. Maij ueniebat. At hi licet diem mortis eius uideantur recte intellexisse, optima tamen coniectura emendantur à Baronio in notis sui martyrologij ad diem 27. Maij, de mortis anno, quem accidisse refert, non anno 734. uel 735. aut alijs supracitatis, sed anno 766. coniecturam suam ex Epitomis ipsius Bedæ Venerabilis ad annum usque 765. peracti approbans: nam cum Bedam anno ætatis 94. obisset testetur, & anno 731. ipsum ætatis 59. annos habuisse; ut annus 94. impleatur anni 59. iungendi sunt; qui ad 31. similiter adiuncti, rectissime in annum 766. desinunt. Tanti uiri coniectura uerisimilis quidem, si prefatum Epitome consideremus, præ foribus uidetur, at in duobus castigatione indigere mihi uisa est. Videlicet in annis uitæ, qui putantur ab ipso fuisse 94. cum non nisi 90. uixerit, ut liquet ex supracitato secundo Epitaphio quod erat Dunelmie, ibi enim legitur,

Annos in hac vita ter duxit vitæ triginta:
ter autem triginta, nonaginta efficiunt: Deinde in anno mortis qui 766. assignatur, cum illo anno mori minime potuerit die 27. Maij, ut in Martyrologio suo annotatum reliquit, existente littera Dominicali E, & 27. Maij die Martis, & non die Iouis, occurrente: nec etiam die 26. qui occurrit illo anno die Lune. Hac igitur consideratione habita, & prefatorum omnium opinionibus diligenter, quoad fieri potuit, inter se collatis, dicimus cum auctore prefati epitaphij secundi, sanctum Bedam nostrum obisse anno ætatis sue 90. uel anno Christi 763. si ipso die Assensionis 29. Maij, id est septimo Calendas Iunij, cum predicto auctore, mortuum uelimus, illo enim anno littera Dominicalis erat B, & 26. Maij ueniebat die Iouis: uel certè anno 762. si sexto Calendas Iunij, ut Martyrologium Romanum tradit, id est 27. Maij mortem eius accidisse putemus, fuit enim illo anno littera Dominicalis, C, & 27. Maij in diem Iouis incidit. Nam si Beda anno 731. ut uult Baronius, & alij quidam,

quidam, agebat etatis annum 59. uel ut alij volunt anno 732. non potuit alio anno obijisse, quam uno ex prefatis, uidelicet 762. uel 763. in utroque enim rectissime dies 26. aut 27. Maij inuenitur in diem Iouis incidere, & annus 90. etatis compleri: ad iunctis namque ad 59. uel 731. aut 732. annis 31. omnino annorum predictorum uidelicet etatis 90. & Christi 762. siue 763. numerus insurget. Nec obstat quod Epitome Bedæ ad annum usque 765. perductum legatur, cum ea quæ ibidem leguntur ab anno 762. uel 763. potuerint ab aliquo alio adiungi, ut uidetur in uulgi Epitome anno 1566. Antuerpiæ excuso, quod sic incipit; Epitome, siue Breuiarium, totius præcedentis historiæ Anglorum, per eundem Venerabilem Bedam Anglosaxonem; cum Auctario cuiusdam alterius; & in eodem adiuncta similiter sint a quodam Anonymo ad annum 735. uerba illa. Et Beda Presbyter obiit; quæ tamen uerba in alijs exemplaribus non reperiuntur. Et hæc quantum ad annum Christi, & etatis, diemque mortis Bedæ, dicta sufficiant. Illud uero quod Dunelmiam postmodum translatus refertur, causam erroris dedit Hæctori Boetio, lib. 9. de gest. Scot. ut dixerit eum Dunelmie defunctum, sic inquit: Quippe, qui senio confectus, uti pientissimus uixit in Deum, & homines, ita medijs discipulorum amplexibus felicissimum Dunelmie (est id oppidum in Northumbria, nunc Episcopalis sedes) sortitus est exitum. Sed eum errare patet, tum ex superius citatis, & alijs auctoribus, qui uno consensu mortem obijisse asseruerant in monasterio suo SS. Petri & Pauli non longe a Londinio: tum etiam ex uerbis ipsius Boetij, cum enim dicat eum migrasse in medijs discipulorum amplexibus, manifestum est alibi non potuisse mori, quam in monasterio suo, ubi omnes eius aderant discipuli. Fabulam de eius obsecratione, & Epitaphio quod ad sepulchrum eius appositam ferebatur scilicet,

Hæc sunt in fossa Bedæ Venerabilis ossa.
resutato, uideto apud Baronium, in martyrologio ad diem 27. Maij. Aliam namque de Beda Genuensi fictam historiam, satis superque refutauimus in notis nostris ad diem decimum Aprilis, ad quas Lectorem remittimus.

DDdd VS.